

Sihtkontrollist loomakasvatuse ettevõtetes.

Põllumajanduses on olulisel kohal erineva raskustasemega füüsiline töö, raskuste käsitsi teisaldamine, pidevad ühetaolised liigutused õlavöötimest, küünarliigesest ja randmeliigesest, pidev kummardamine ning töötamine püstises asendis. Eelpool nimetatud füsioloogilised ohutegurid on loomakasvatustes väga levinud. Ohutegurid põhjustavad üleväsimust ja võivad aja jooksul viia tervisekahjustuseni. Kuna palju kutsehaigestumisi on diagnoositud just loomakasvatatatel, siis just eelpool kirjeldatu ajendas selles valdkonnas läbi viima sihtkontrolli.

Perioodil aprill - juuni 2019 a. viidi läbi sihtkontroll loomakasvatustes, mille käigus pöörati erilist tähelepanu raskuste käsitsi teisaldamisest tulenevatele riskidele (RKT), mille juures on oluline, et hindamisel oleks arvesse võetud nii teisaldustöö kordsus või kestvus, teisaldatava raskuse mass, aga ka keskkonnatingimused, kus teisaldustööd tehakse ning tööandja tegevus riskide vältimiseks. Kontrolliti lisaks töötajate tervisekontrolli korraldust ja ettevõtte töötervishoiu- ja tööohutusala juhendamise süsteemi.

Tööinspektsiooni loomakasvatuse ettevõtetes läbi viidud sihtkontrolliga hõlmati 75 ettevõtet erinevates maakondades. Tabelis 1 on näha külastuste arvu maakondade lõikes.

Külastused maakondade lõikes	
Võru maakond	2
Viljandi maakond	2
Saare maakond	2
Ida-Viru maakond	2
Valga maakond	4
Pärnu maakond	4
Lääne maakond	4
Põlva maakond	6
Järva maakond	7
Lääne-Viru maakond	7
Rapla maakond	7
Tartu maakond	7
Jõgeva maakond	8
Harju maakond	13

Tabel 1. Külastused maakondade lõikes.

Sihtkontrolliga oli hõlmatud kokku 873 töötajat ja 65%-l ettevõtetest oli põhitegevusalaks piimakarjakasvatus.

Sihtkontrolli tulemusena registreeriti ligikaudu 366 rikkumist ning 34% ehk 125 rikkumise kohta koostati ettekirjutus.

Sihtkontrolli hinnangulehti on täidetud 74, mille abil on koostatud alljärgnev kokkuvõte. Raskuste käsitsi teisaldamise alusel oli korraldatud töötajatele tervisekontroll 43-l (58%) ettevõtetel ja töötervishoiuarst oli teinud piiranguid RKT alusel 11 (15%) juhul. Peamiseks piiranguks oli keelamine või isegi vastu näidustus raskuste käsitsi teisaldamiseks üksi või ilma abivahenditeta ja raskuste kaalud olid vahemikus 5-18 kg, kasutada tehnilisi abivahendeid ning isikukaitsevahendeid. Reaalselt olid tööandjad 9 juhul (12%) arvestanud töötervishoiuarsti ettepanekutega ja teinud ümberkorraldusi. Näiteks lühendanud tööaega, muutnud töökorraldust, et raskusi teisaldavad teised töötajad, töötaja ümber suunatud kergemale tööle, sundasenditest tingitud vaevuste puhul hüvitati massaaži ja ujumist, jälgiti, et töötajad, kes peavad kasutama tehnilisi abivahendeid, seda ka teeksid ning töötajale viidud läbi täiendjuhendamine, mille käigus selgitati abi kasutamise kohustust üle 8 kg raskuste teisaldamisel.

Tööandjatele ei ole olemasolevates tervisekontrolli otsustes 84%-l antud arstid soovitusi või nõuandeid töökeskkonnas valitsevate riskide haldamiseks.

Kõigil ettevõtetel oli kasutusel abivahendid raskuste teisaldamiseks. Need olid enamasti erinevad kärud, traktorid, tõstukid, laadurid ja silomikserid. Lisaks robotid sööda jäätmete kokku korjamiseks, iseliikuvad söödamikserid, skreeperid ja sõnnikurobotid, ratastel käsihaarats, erivahendid poegimisel, piimataksod jne. Tööd lihtsustas oluliselt aga asjaolu, et tänapäeval on juba tööprotsessid põhiliselt automatiseeritud ehk olid lüpsirobotid ja automatiseeritud söötmine ning jootmine.

Töötervishoiu tööinspektorite hinnangul 99%-l kontrollitud ettevõtetel kergendas abivahendite kasutamine töötajate raskuste käsitsi teisaldamist ja ainult 9-l tööandjal oleks vaja muretseda abivahendeid juurde või olemasolevad ümber vahetada.

Raskuste käsitsi teisaldamise kohta oli koostatud eraldi juhend või mõnes muus juhendis käsitleti nõudeid 55-l (74%) ettevõttel, kuid 32-l (43%) neist ei olnud juhendites olev informatsioon asjakohane ja seda ei saanud realses elus kasutada.

Töötervishoiu tööinspektorite hinnangul ei sisaldanud olemasolevad juhendid olulist infot RKT kohta ehk juhendites puudus info õige tõstetehnika ja töövõtete kohta luu-lihaskonna vaevuste vältimiseks, ohutusjuhendi koostamisel ei ole arvestatud reaalselt olukorda ja paljudel juhtudel oli valdav osa juhendist pelgalt väljavõtte määrusest.

Riskianalüüsi alusel oli koostatud kirjalik tegevuskava 54-l ettevõttel ja nendest 12-l oli tegevuskavas sisse toodud abinõud RKT vähendamiseks. Näiteks uuemate traktorite ja spetsiaalse laaduri soetamine, töömahu vähendamine, massaaži võimaldamine, aegajalt tööülesannete vahetamine, õigete töövõtete tutvustamine ning pidev kontroll kasutatavate abivahendite korrasoleku üle.

Töötervishoiu tööinspektorite hinnangul oli 50-l ettevõttel kasutusele võetud abinõud RKT tingitud riskide vähendamiseks tõhusad.

Raskuste käsitsi teisaldamise riskihindamine oli läbi viidud määruse lisas oleva vormi kohaselt 53 (72%) ettevõttel ja RKT hindamisel on arvestatud tegelikku olukorda nii massi teisaldamise korduvust, massi, kehaasendit kui ka töökeskkonna tingimusi keskmiselt 48 ettevõttel, mis on oodatust oluliselt parem tulemus.

Töökeskkonna riskianalüüs oli korraldatud 71 (96%) ettevõttel, seega ainult kolmel ettevõttel puudus see täielikult. Riskianalüüsi olid koostanud ettevõtte enda töötajaid 40 juhul ja ettevõttevälised teenusepakkujad 28 juhul. Kolmel korral oli kasutatud teadmisi koostööna. Riskianalüüsi koostamisel kasutati enam töökeskkonna vaatluse meetodit.

Töötervishoiu tööinspektorite hinnangul vastas ainult 40-l juhul riskianalüüs tegelikkusele ja kajastas töökeskkonna hetke seisuga. See on oodatust oluliselt kehvem tulemus.

Hinnanguliselt võib öelda, et eesmärk, suurendada teadlikkust töökeskkonnas esinevatest füsioloogilistest ohuteguritest, nende ärahoidmise võimalustest ja suunata tööandja tegevust töötajate tervist hoidva töökeskkonna loomisel, sai mõningal määral täidetud.

Sihtkontrolli tulemustest lähtuvalt soovitab Tööinspeksioon:

1. Koostada töökeskkonna riskianalüüs, mis vastab tegelikule olukorrale ettevõttes.

2. Töökeskkonna riskianalüüsi alusel koostada kirjalik tegevuskava ja välja tuua meetmed ning abinõud RKT vähendamiseks.
3. Raskuste käsitsi teisaldamise riskihindamine viia läbi määruse lisas oleva vormi kohaselt.
4. Raskuste käsitsi teisaldamise ohutusjuhendi koostamisel arvestada reaalsel olukorda, kus ja kuidas raskusi käsitsi teisaldatakse.
5. Pöörata töötajate juhendamisele raskuste käsitsi teisaldamisel suuremat tähelepanu.
6. Kui tervisekontrolli otsused on osapooltele arusaamatud või mitmeti mõistetavad, siis kindlasti võtta ühendust teenusepakkujaga ja probleemid selgeks teha;

Ohutu ja turvalise töökeskkonna loomisel on teile vajadusel abiks ka Tööinspektsiooni töökeskkonna konsultandid. Konsultant nõustab tööandjat töökeskkonna juhtimissüsteemi loomisel. Töökeskkonna konsultandi teenus on ettevõttele tasuta. Kui soovite kutsuda töökeskkonna konsultanti oma ettevõttesse, saatke palun e-kiri Tööinspektsiooni üldaadressile ti@ti.ee.